

bSundheds- og Ældreministeriet

Enhed: NAERSOM
Sagsbeh.: DEPLSL
Koordineret med:
Sagsnr.: 2011802
Dok. nr.: 1414245
Dato: 06-10-2020

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Torsdag den 22. oktober 2020, Sundheds- og Ældreudvalget, lokale 1-133]

Samråd B og C om aftaler om indkøb af test og værnemidler

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Peder Hvelplund (EL)

Samrådsspørgsmål BV:

”Vil ministeren redegøre for de aftaler, der er indgået med private leverandører i forbindelse med indkøb af værnemidler og test i foråret 2020. Herunder hvordan Sundheds- og Ældreministeriet har sikret, at de indkøb man betalte for overholdt et minimum af krav til kvalitet, hvilken betaling og modydelse de private leverandører har fået samt hvad der er gjort for at sikre, at staten og regionerne ikke er bundet af en aftale, når det ikke længere er nødvendigt?”

Samrådsspørgsmål BW:

” Vil ministeren redegøre for aftalen med Nine United om at købe antistoftests for 1,4 mio. kr.?”

I forbindelse med min besvarelse har jeg har fået input fra en lang række af de involverede – samtlige involverede. Input fra: Rigspolitiet, Styrelsen for Forsyningsikkerhed, Region Hovedstaden, Kommunal Værnemiddel Indkøb, det er det som bliver kaldet KVIk, Kommunal værnemiddel Indkøb ved Århus kommune, Statens Serum Institut og Lægemiddelstyrelsen.

Indledningsvist vil jeg opsummere den overordnede ansvars- og opgavefordeling i forhold til indkøb af værnemidler i forbindelse med coronaepidemien:

Som led i Danmarks håndtering af COVID-19 pandemien blev den nationale krisestyringsorganisation i Rigspolitiet, National Operativ Stab, den som vi kalder NOST'en i daglig tale. NOST'en, aktiveret den 1. marts 2020. Som del af den etablerede stabsstruktur blev den nationale logistiske stab (NLS) umiddelbart efter igangsættelsen udvidet til National Samfundsrobusthed (NSR).

Midt i marts blev det vurderet nødvendigt at udbygge krisestyringsorganisationen yderligere med en dedikeret forsyningscelle (NSR Forsyning) med henblik på akut at styrke forsyningsikkerheden for kritiske værnemidler og udstyr i Danmark. For at løse denne opgave bedst og hurtigst muligt blev NSR Forsyning etableret med deltagere fra erhvervsliv og brancheorganisationer.

Som et væsentligt greb til sikring af forsyningsikkerhed blev der i regi af NSR Forsyning etableret en ny og mere konsolideret organisering af indkøbsansvaret end hidtil.

Den 16. april 2020 godkendte Folketingets finansudvalg et aktstykke udarbejdet af Justitsministeriet. Af aktstykket fremgår det, og det citerer jeg fra:

”Alle indkøbende myndigheder har til opgave at disponere med henblik på, at der etableres rigelighed af værnemidler og kritisk udstyr med det mål om at etablere lagre til minimum 6 måneder. Opgaven

med indkøb af værnemidler og kritisk udstyr til regioner, kommunale aktører og øvrige samfundskritiske funktioner er i udgangspunktet delegeret til Region Hovedstaden. Andre aktører, herunder andre kommuner og regioner, vil imidlertid også kunne foretage fælles indkøb, hvis det af operative eller øvrige hensyn vurderes hensigtsmæssigt eller nødvendigt. NOST sikrer det tværgående samarbejde og koordinering mellem myndighederne.” Citat slut.

Region Hovedstaden fik altså til opgave at koordinere det samlede behov på vegne af alle regioner, og således få det samlede overblik over mangler på tværs af alle regioner, samtidig med, at regionen stod og stadig står for indkøb af større samlede ordrer på vegne af alle regioner. Region Hovedstaden har i den forbindelse indgået samarbejde med Mærsk og med Bestseller, som jo har store indkøbsorganisationer i det kinesiske marked. Det vender jeg tilbage til.

Aarhus Kommune fik i den forbindelse til opgave at koordinere indkøb på vegne af alle kommunerne.

I august 2020 blev Styrelsen for Forsyningssikkerhed oprettet som en styrelse. Den er under Justitsministeriet. Som navnet også indikerer, så har styrelsen ansvar for sikring af forsyninger og koordinerer dermed også indkøb af værnemidler i samarbejde med Region Hovedstaden og Aarhus kommune.

I forhold til det første og brede spørgsmål om, hvilke aftaler der er indgået med private leverandører i forbindelse med indkøb af værnemidler og test i foråret 2020, så oplyser Region Hovedstaden, at der fra marts 2020 til og med august 2020 er indkøbt værnemidler og kritiske varer af 40 forskellige leverandører. Århus kommune oplyser, at Kommunalt Værnemiddel Indkøb, det er KVIk, har anvendt 50 forskellige leverandører til og med midten af september 2020.

Derudover oplyser Region Hovedstaden følgende – og jeg citerer:

”Som følge af markedssituationen på værnemiddelsområdet, fra pandemiens start i Danmark i marts 2020 og frem til nu, har det været nødvendigt at engagere bistand, der er til stede i Kina, og som har erfaring med det kinesiske marked.

Der blev på den baggrund indgået aftaler med Mærsk og Nine United, som begge har stor erfaring med det kinesiske marked og havde mulighed for fysisk at besøge fabrikker i Kina med henblik på at vurdere de enkelte potentielle leverandører ift. leveringsevne, kvalitet og eksporterfaring.

Aftalerne med Mærsk og Nine United gjaldt nationalt, både for regioner og kommuner, og sikrede mulighed for hurtig aftaleindgåelse inden for de produkter og kvalitetsstandarder, som Region Hovedstaden havde specificeret.

Aftalerne sikrede samtidig, at Mærsk og Nine United foretog de juridiske vurderinger af kontrakten med leverandøren inkl. compliance i forhold til kinesisk lovgivning mv. En del af aftalerne var, at Mærsk eller Nine United modtog honorar på 2,5% af købesummen alt afhængig af, hvem der formidlede aftalen.

Det bemærkes i den forbindelse, at alle kontrakter først var gældende efter underskrift fra regionen.” Citat slut.

Og nu til spørgsmålet om, hvordan man sikrede, at indkøbene overholdt et minimum af kvalitetskrav.

Region Hovedstaden oplyser – og jeg citerer:

”Under hele samarbejdet med Mærsk og Nine United sikrede Mærsk og Nine United validiteten af producenten og kvaliteten af produktet iht. specificerede certificeringsniveauer. Alle produkter blev med foto og certifikater godkendt af en til lejligheden nedsat klinisk task force på Rigshospitalet med repræsentation af læger og hygiejnesygeplejersker.

Sourcingen i Kina foregik efter en fast proces, hvor der blev foretaget en afdækning af markedet for de enkelte produkter i Kina og gennemført besøg på mange forskellige fabrikker. I denne fase blev det vurderet om

- 1) leverandøren kunne levere varerne i store mængder,
- 2) at varerne kunne komme ud af landet,
- 3) at varerne var af en ordentlig kvalitet,
- 4) at certifikater og testrapporter var til stede og

5) at prisen var rimelig i forhold til verdensmarkedet.

Region Hovedstaden sikrede – og sikrer fortsat – derudover efterfølgende kvaliteten ved kvalitetstest af varerne. Det foregår ved, at Region Hovedstaden ved modtagelse sender varerne til test hos akkrediterede testbureauer i Europa. Disse eksterne parter foretager herefter kvalitetstjekket og afrapporterer med standardiserede testrapporter. Den standardiserede kvalitetssikringsproces blev besluttet i forbindelse med indgåelse af kontrakterne.” Citat slut.

Også kommer også det input, som vi har fået fra Århus kommune, som oplyser – og jeg citerer:

”I KVIk, altså det Kommunale Værnemiddel Indkøb. I KVIk er der gennemført forskellige test af de indkøbte værnemidler, ligesom der har været etableret et tæt samarbejde med Sikkerhedsstyrelsen for at sikre høj kvalitet i forbindelse med indkøb af værnemidler. KVIk har fået testet mundbind fra ikke kendte leverandører hos Force Technologies.

Der er konstateret udfordringer med en mindre del af de indkøbte værnemidler, som indtil videre er blevet løst i samarbejde med leverandørerne.

Det kan generelt oplyses, at indgåede kontrakter ikke kan hæves med mindre en af parterne ikke overholder deres forpligtelser.” Citat slut.

Og afslutningsvist stilles der også spørgsmål til betaling af leverandørerne og her oplyser Region Hovedstaden:

”Grundet markedssituation under COVID-19 har det været nødvendigt at foretage forudbetaling for at sikre varerne. Dette gælder langt størstedelen af indkøbene foretaget i perioden medio marts til primo maj. Da markedssituationen stadig er presset for nogle værnemidler, er det i enkelte tilfælde stadig nødvendigt med forudbetaling. I flere tilfælde er der indgået aftaler med leverandører, der har indeholdt vilkårene om delleverancer.”

Århus kommune oplyser følgende:

”Kommunen har i nogle tilfælde benyttet sig af forudbetaling, men det er udelukkende sket i forhold til leverandører, som kommunen har haft tillid til.

Udgangspunktet for KVIk/Århus Kommune har været at indgå enkeltstående kontrakter på indkøb og ikke at forpligte sig til længerevarende kontrakter. De værnemidler som er leveret på disse kontrakter har kommunen kunne returnere, hvis ikke de lever op til de stillede kvalitetskrav, hvilket kommunen har gjort brug af i ganske få tilfælde.” Citat slut.

Ift. det særskilte spørgsmål om indkøbsaften med Nine United om antistoftests, så oplyser Region Hovedstaden:

”At indledningsvis skal det fastslås, at der ikke er tale om indkøb af antistoftest for 1,4 mio. kroner, men derimod 1,4 mio. antistoftest, der er indkøbt af leverandøren Nine United. Indkøbet af de 1,4 mio. antistoftest beløber sig i alt til 60 mio. kr.

Region Hovedstaden har indkøbt i alt 1,4 mio. antistoftest af typen Livzon af leverandøren Nine United, som fordeler sig på to ordrer:

- Første ordre omfatter 0,4 mio. antistoftests. Kontrakten på købet er indgået den 7. april 2020, og leveringsdato for de 0,4 mio. testkits var den 15. april 2020.
- Den anden ordre på de resterende 1 mio. testkits blev foretaget kort tid efter, og kontrakten er ligeledes dateret til den 7. april 2020. Det aftales i kontrakten, at de 1 mio. testkits leveres i 3 delleverancer hhv. 300.000 stk. den 25. april 2020, yderligere 350.000 stk. den 7. maj 2020 og de resterende 350.000 den 15. maj 2020.

Der er senere aftalt en reduktion af leverancerne på 0,35 mio. test andragende 15 mio. kroner.

Den samlede ordreværdi var på 60 mio. danske kroner.”

Og så til slut, så vil jeg bemærke: Blev de normale procedurer og udbudsregler fulgt? Der er det helt klare svar nej. De blev ikke fulgt. Det gjorde de ikke, fordi det var ikke i en normal situation.

Det var en ekstraordinær situation - det kaldte på ekstraordinær handling. Det var en særlig akut situation, som var uforudsigelig, hvor man så agerede derefter. Det er i fuld overensstemmelse med udbudsreglerne, at der kan være tale om force majeure, som man gjorde her.

Og så for mit eget vedkommende, vil jeg så supplere med at sige til sidst her. At man kommer i sådan en situation, hvor vi er så ekstremt pressede om noget så fundamentalt som værnemidler og test, og det er jo noget, som vi har været presset på i Danmark og i stort set alle andre lande. En af de store ting vi har arbejdet med, det er at sikre os, at vi ikke skal presses på det igen – heller ikke her i anden bølge og heller ikke fremadrettet. Det er et kæmpe arbejde, som stadig foregår, men det er jo ekstremt vigtigt, at vi altså har lagre af den nødvendige størrelse, så vi er langt bedre rustet nu her aktuelt til den kommende efterår- og vintersæson og også fremover til lignende sundhedskriser.

Tak for ordet.